

EUROPOS SĄJUNGA
Europos fondas trečiųjų
šalių piliečių integracijai

Soros International House
PASAULINĖS INTERNATIONAL HOUSE ORGANIZACIJOS NARYS NUO 1993 M.

VEIKSMAŽODŽIŲ ASMENAIVIMAS

Lietuvių kalbos veiksmažodžiai turi tokias asmens ir skaičiaus galūnes:

<i>Vienaskaita</i>		<i>Daugiskaita</i>	
Aš	-u <i>kalbu</i>	Mes	-me <i>kalbame</i>
Tu	-i <i>kalbi</i>	Jūs	-te <i>kalbate</i>
Jis / ji	-ø <i>kalba</i>	Jie / jos	-ø <i>kalba</i>

Šios galūnės yra jungiamos prie veiksmažodžio šaknies ir priesagų.

Tiesioginė nuosaka

Esamasis laikas

Esamojo laiko veiksmažodžiai reiškia veiksmą, kuris vyksta kalbėjimo metu. Šio laiko veiksmažodžiai turi tris asmenuotes: *(i)a* asmenuotė (*dirba, švenčia*), *i* asmenuotė (*tyli, guli*), *o* asmenuotė (*rašo, daro, bijo*).

(i)a asmenuotė

Paprastieji veiksmažodžiai				Sangražiniai veiksmažodžiai	
Vienaskaita					
Aš	<i>dirbu</i>	<i>traukiu</i>	<i>moku</i>	<i>dirbuosi</i>	<i>traukiuosi</i>
Tu	<i>dirbi</i>	<i>trauki</i>	<i>moki</i>	<i>dirbiesi</i>	<i>traukiesi</i>
Jis, ji	<i>dirba</i>	<i>traukia</i>	<i>moka</i>	<i>dirbasi</i>	<i>traukiasi</i>
Daugiskaita					
Mes	<i>dirbame</i>	<i>traukiame</i>	<i>mokame</i>	<i>dirbamės</i>	<i>traukiamės</i>
Jūs	<i>dirbate</i>	<i>traukiate</i>	<i>mokate</i>	<i>dirbatės</i>	<i>traukiatės</i>
Jie, jos	<i>dirba</i>	<i>traukia</i>	<i>moka</i>	<i>dirbasi</i>	<i>traukiasi</i>

i asmenuotė

Paprastieji veiksmažodžiai				Sangražiniai veiksmažodžiai
Vienaskaita				
Aš	<i>myliu</i>	<i>tikiu</i>	<i>guliu</i>	<i>tikiuosi</i>
Tu	<i>myli</i>	<i>tiki</i>	<i>guli</i>	<i>tikiesi</i>
Jis, ji	<i>myli</i>	<i>tiki</i>	<i>guli</i>	<i>tikisi</i>
Daugiskaita				
Mes	<i>mylime</i>	<i>tikime</i>	<i>gulime</i>	<i>tikimės</i>
Jūs	<i>mylite</i>	<i>tikite</i>	<i>gulite</i>	<i>tikitės</i>
Jie, jos	<i>myli</i>	<i>tiki</i>	<i>guli</i>	<i>tikisi</i>

***o* asmenuotė**

Paprastieji veiksmažodžiai			Sangražiniai veiksmažodžiai	
Vienaskaita				
Aš	<i>mokau</i>	<i>bijau</i>	<i>mokausi</i>	<i>bijausi</i>
Tu	<i>mokai</i>	<i>bijai</i>	<i>mokaisi</i>	<i>bijaisi</i>
Jis, ji	<i>moko</i>	<i>bijo</i>	<i>mokosi</i>	<i>bijosi</i>
Daugiskaita				
Mes	<i>mokome</i>	<i>bijome</i>	<i>mokomės</i>	<i>bijomės</i>
Jūs	<i>mokate</i>	<i>bijote</i>	<i>mokotės</i>	<i>bijotės</i>
Jie, jos	<i>moko</i>	<i>bijo</i>	<i>mokosi</i>	<i>bijosi</i>

Būtašis kartinis laikas

Būtašis kartinis laikas reiškia veiksmą, kuris vyko prieš kalbėjimo momentą (praeityje). Šio laiko veiksmažodžio formos turi dvi asmenuotes – *o* ir *ė*. Pagrindinė yra *o* asmenuotė.

***o* asmenuotė**

Šiai asmenuotei priklauso paprastieji veiksmažodžiai, kurie esamojo laiko 3 asmenyje turi *-a* (*dirba – dirbo, galvoja – galvojo*) ir *-o* po *-j-* (*bijo – bijojo*) bei visi *i* asmenuotės veiksmažodžiai (*myli – mylėjo, guli – gulėjo*).

Paprastieji veiksmažodžiai			Sangražiniai veiksmažodžiai	
Vienaskaita				
Aš	<i>dirbau</i>	<i>tikėjau</i>	<i>dirbausi</i>	<i>tikėjausi</i>
Tu	<i>dirbai</i>	<i>tikėjai</i>	<i>dirbaisi</i>	<i>tikėjaisi</i>
Jis, ji	<i>dirbo</i>	<i>tikėjo</i>	<i>dirbosi</i>	<i>tikėjosi</i>
Daugiskaita				
Mes	<i>dirbome</i>	<i>tikėjome</i>	<i>dirbomės</i>	<i>tikėjomės</i>
Jūs	<i>dirbote</i>	<i>tikėjote</i>	<i>dirbotės</i>	<i>tikėjotės</i>
Jie, jos	<i>dirbo</i>	<i>tikėjo</i>	<i>dirbosi</i>	<i>tikėjosi</i>

ė asmenuotė

Ją sudaro tie veiksmažodžiai, kurie esamojo laiko 3 asmenyje turi *-ia*, ir tie, kurie turi *-o* (*moko – mokė, rodo – rodė*).

Paprastieji veiksmažodžiai			Sangražiniai veiksmažodžiai	
Vienaskaita				
Aš	<i>audžiau</i>	<i>mokiau</i>	<i>audžiausi</i>	<i>mokiausi</i>
Tu	<i>audei</i>	<i>mokei</i>	<i>audeisi</i>	<i>mokeisi</i>
Jis, ji	<i>audė</i>	<i>mokė</i>	<i>audėsi</i>	<i>mokėsi</i>
Daugiskaita				
Mes	<i>audėme</i>	<i>mokėme</i>	<i>audėmės</i>	<i>mokėmės</i>
Jūs	<i>audėte</i>	<i>mokėte</i>	<i>audėtės</i>	<i>mokėtės</i>
Jie, jos	<i>audė</i>	<i>mokė</i>	<i>audėsi</i>	<i>mokėsi</i>

Būtasīs dažnīs laīkas

Būtasīs dažnīs laīkas reīškia veiksmą, kuris vyko prieš kalbėjimo momentą (praėityje) ir dažnai (veiksmas pasikartodavo). Šio laīko veiksmažodžiai turi bendraties kamieną, priesagą *-dav-* ir būtojo kartinio laīko galūnę *-o*.

Paprastieji veiksmažodžiai			Sangražiniai veiksmažodžiai
Vienaskaita			
Aš	<i>dirbdavau</i>	<i>mokydavau</i>	<i>mokydavausi</i>
Tu	<i>dirbdavai</i>	<i>mokydavai</i>	<i>mokydavaisi</i>
Jis, ji	<i>dirbdavo</i>	<i>mokydavo</i>	<i>mokydavosi</i>
Daugiskaita			
Mes	<i>dirbdavome</i>	<i>mokydavome</i>	<i>mokydavomės</i>
Jūs	<i>dirbdavote</i>	<i>mokydavote</i>	<i>mokydavotės</i>
Jie, jos	<i>dirbdavo</i>	<i>mokydavo</i>	<i>mokydavosi</i>

Būsimasis laikas

Būsimasis laikas reiškia veiksmą, kuris vyks ateityje. Šio laiko veiksmažodžiai turi bendrąties kamieną ir priesagą -s arba -si.

Paprastieji veiksmažodžiai				Sangražiniai veiksmažodžiai
Vienaskaita				
Aš	<i>dirbsiu</i>	<i>mokysiu</i>	<i>gulėsiu</i>	<i>mokysiuosi</i>
Tu	<i>dirbsi</i>	<i>mokysi</i>	<i>gulėsi</i>	<i>mokysiesi</i>
Jis, ji	<i>dirbs</i>	<i>mokys</i>	<i>gulės</i>	<i>mokysis</i>
Daugiskaita				
Mes	<i>dirbsime</i>	<i>mokysime</i>	<i>gulėsime</i>	<i>mokysimės</i>
Jūs	<i>dirbsite</i>	<i>mokysite</i>	<i>gulėsite</i>	<i>mokysitės</i>
Jie, jos	<i>dirbs</i>	<i>mokys</i>	<i>gulės</i>	<i>mokysis</i>

Tariamoji nuosaka

Tariamoji nuosaka reškia veiksma, kuris gali įvykti, bet kalbėtojas nėra tikras jo įvykdimu.

Tariamoji nuosaka turi atskiras priesagas: vienaskaitos 1 asmuo turi priesagą *-čia-* ir galūnę *-u*, 2 asmuo paprastai baigiasi priesaga *-tum*, , kur *-i* gali būti galūnė; daugiskaitos 1 ir 2 asmuo turi tų pačių priesagų poras *-tu-*, *-tumė-* ir asmenų galūnes *-me*, *-te*; trečiasis asmuo baigiasi priesaga *-tu*.

Paprastieji veiksmažodžiai		Sangražiniai veiksmažodžiai	
Vienaskaita			
Aš	<i>dirbčiau</i>	<i>mokyčiau</i>	<i>mokyčiausi</i>
Tu	<i>dirbtum</i>	<i>mokytum</i>	<i>mokytumeisi</i>
Jis, ji	<i>dirbtų</i>	<i>mokytų</i>	<i>mokytųsi</i>
Daugiskaita			
Mes	<i>dirbu(mė)me</i>	<i>mokytu(mė)me</i>	<i>mokytu(mė)mės</i>
Jūs	<i>dirbtu(mė)te</i>	<i>mokytu(mė)te</i>	<i>mokytu(mė)tės</i>
Jie, jos	<i>dirbtų</i>	<i>mokytų</i>	<i>mokytųsi</i>

Liepiamoji nuosaka

Liepiamąją nuosaką yra liepiama.

Ši nuosaka turi priesagas *-k-*, *-ki-*. Vienaskaitos ir daugiskaitos 3 asmuo (jis / ji, jie / jos) sudaromas su dalelytėmis *tegul*, *te*.

Paprastieji veiksmažodžiai			Sangražiniai veiksmažodžiai
Vienaskaita			
Aš	—	—	—
Tu	<i>dirbk(i)</i>	<i>mokyk(i)</i>	<i>mokykis</i>
Jis, ji	<i>tegul dirba,</i> <i>tedirba</i>	<i>tegul moko, temoko</i>	<i>tegul mokosi,</i> <i>tesimoko</i>
Daugiskaita			
Mes	<i>dirbkime</i>	<i>mokykime</i>	<i>mokykimės</i>
Jūs	<i>dirbkite</i>	<i>mokykite</i>	<i>mokykitės</i>
Jie, jos	<i>tegul dirba,</i> <i>tedirba</i>	<i>tegul moko, temoko</i>	<i>tegul mokosi,</i> <i>tesimoko</i>